

Alkotmánybíróság részére

1015 Budapest

Donáti u. 35-45.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG		
Ügyszám: IV/ 01964 - 0 / 2026		
Érkezett: 2026 JÚL 20.		
Érkezés módja		
☐ POSTÁN	☐ @	EGYÉB: <i> személyesen</i>
Példány: 1	Melléklet: 3	Kezelőiroda: 11

Tisztelt Alkotmánybíróság!

1. Alulírott [REDACTED] az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján kezdeményezem, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 15. § (2) bekezdés d) pontja, valamint a 6. § (1) bekezdés bevezető mondatának „...és az országgyűlési képviselők választásán választható...” szövegrésze sérti az Alaptörvény B. cikk (1) bekezdését és XV. cikkét, ezért azt az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépési időpontjával egyező időponttal, visszamenőlegesen semmisítse meg.

2. Az Országgyűlés a Kormány javaslatára elfogadta az Alaptörvény tizenhetedik módosítását (a továbbiakban: Módosítás), amely 2026. július 19-én lépett hatályba. A Módosítás érinti az Alaptörvény XXIII. cikkét, amelynek (2) bekezdése szerint „Az országgyűlési képviselők választásán nem választható, aki országgyűlési képviselői megbízatást összesen legalább tizenkét évig már betöltött, vagy az, akit legalább három választáson országgyűlési képviselővé megválasztottak.” A Módosítás előterjesztője a 12 éves mandátumkorlát bevezetését kizárólag az országgyűlési képviselővé választhatóság korlátozásának szükségességével indokolta. Ezt a jogalkotói szándékot támasztja alá a Módosítás 6. cikk 39. pontja, amely a következőket rendel: „Az Alaptörvény tizenhetedik módosításával megállapított XXIII. cikk (2) bekezdése nem érinti az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépésekor országgyűlési képviselői megbízatással rendelkező országgyűlési képviselők az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépésekor fennálló — országgyűlési képviselői megbízatását.”

Az országgyűlési képviselővé választhatóság joga azonban nem csak ténylegesen a képviselő jelöltség körében bír relevanciával, hanem az Alkotmánybíróság tagjainak státuszát is érintheti. Az alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 15. § (2) bekezdés d) pontjában szereplő rendelkezés szerint az Alkotmánybíróságban betöltött tagság megszűnik, ha az Alkotmánybíróság tagja az országgyűlési képviselők választásán már nem választható. A Módosítás elfogadásánál azonban a jogalkotó nem volt figyelemmel az országgyűlési képviselővé választhatóság, vagyis a passzív választójog korlátozásával okozott jogrendszeri koherenciára, nem végezte el a kapcsolódó jogszabályi rendelkezések felülvizsgálatát, illetve az ezzel összefüggő alapjogi sérelmek lehetőségét sem vizsgálta. Ezt a tény támasztja alá az is, hogy sem az Alkotmánybíróságra vonatkozó módosult szabályok [Alaptörvény 24. cikk (8) bekezdés] sem pedig az azokkal kapcsolatos átmeneti rendelkezések (Módosítás 35. és 36. pont) nem foglalkozik ezzel a kérdéskörrel. Mindezekre tekintettel kezdeményezem annak megállapítását, hogy az Abtv. 15. § (2) bekezdés d) pontja, *valamint a 6. § (1) bekezdés bevezető mondatának „...és az országgyűlési képviselők választásán választható...” szövegrésze sérti az Alaptörvény alábbi rendelkezéseit:*

a) B) cikk (1) „Magyarország független, demokratikus jogállam.”

b) XV. cikk (2) „Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

3. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.

Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint pedig a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint továbbá a személyes, közvetlen és aktuális érintettség fennállása a panasz érdemi elbírálásának feltétele [3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]-[31].

Az Abtv. támadott 15. § (2) bekezdésének d) pontjának hatálybalépése és az alkotmányjogi panasz benyújtása között pro forma az Abtv. 30. § (1) bekezdése által előírt 180 napos határidő már eltelt. Ugyanakkor a Módosítás részben új tartalommal töltötte meg a támadott rendelkezést. Tekintettel arra, hogy az Alaptörvényt vagy annak módosítását tartalmilag nem vizsgálhatja az Alkotmánybíróság, így csak arra van lehetőségem, hogy a megváltozott tartalmú normát támadjam meg az Alkotmánybíróság előtt. Álláspontom szerint abban az esetben, ha az Alaptörvény módosítása révén változik meg egy norma tartalma, szükségszerűen a módosítás hatálybalépésétől számítandó az alkotmányjogi panaszra nyitva álló határidő, tekintettel arra, hogy az Alaptörvény szövegét az Alkotmánybíróság nem vizsgálja.

Esetemben az alkotmánybírói gyakorlat által kimunkált és megkívánt érintettség – az alábbiak szerint – kétségek nélkül megállapítható.

A Módosítás hatálybalépésével az Abtv. 15. § (2) bekezdés d) pontja – mint quasi keretjogszabály – új tartalommal töltődött meg, amelynek révén – a nyelvtani értelmezés szabályai szerint – alkotmánybírói tisztségem megszűnik, így személyes érintettségem megállapítható.

Az aktuális érintettségem is fennáll, hiszen a Módosítás hatálybalépését követően következett be a jogsérelem. Az érintettség az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján akkor is aktuális, „ha jogszabály alkalmazására, érvényesítésére szolgáló cselekmények még nem történtek, de jogszabály erejénél fogva olyan jogi helyzet keletkezett, amelyből egyértelműen következik, hogy a panaszolt jogsérelem közvetlenül belátható időn belül kényszerítően bekövetkezik” {4/2018. (IV. 27.) AB határozat, Indokolás [28], ld. még 33/2012. (VII. 17.) AB határozat}.

Az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabály maga érinti-e az indítványozó alapjogát. Ha a jogszabály érvényesüléséhez konstitutív hatályú

végrehajtási aktus szükséges, az indítványozónak először a jogsértést közvetlenül megvalósító államhatalmi aktust kell megtámadnia, amelyet követően lehetővé válik a norma közvetett vizsgálata is. Jelen esetben a kifogásolt jogszabály alkalmazása révén közvetlenül kihatással van rám. Az Abtv. 16. § (6) bekezdése alapján ugyan az Alkotmánybíróság határozatot hoz, azonban ellene jogorvoslatnak helye nincs.

Az Alaptörvény-ellenesség indokolása

1. Az Alaptörvény B) cikkével összefüggésben az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata az, hogy a jogbiztonság sérelmére – a visszaható hatályú jogalkotás és a kellő felkészülési idő hiánya eseteit kivéve – alkotmányjogi panaszt nem lehet alapítani {3101/2015. (V. 26.) AB végzés, Indokolás [26]; 3143/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [31]}.

Esetemben – álláspontom szerint – a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmát sértette meg a jogalkotó. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiság alkotmányos alapértékének részét képező jogbiztonság követelményéből vezette le a visszaható hatályú jogalkotás tilalmát, több döntésében megjelenő gyakorlata szerint a jogállamiság egyik legfontosabb alkotóeleme a jogbiztonság, amely – egyebek között – megköveteli, hogy a jogalanyoknak meglegyen a tényleges lehetőségük arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre nézve ne állapítsanak meg kötelezettséget, illetőleg valamely magatartást visszamenőleges hatállyal ne minősítsenek jogellenesnek.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a visszaható hatály vizsgálatánál elsődlegesen azt kell megvizsgálni, hogy a korábbihoz képest hátrányos-e a támadott szabály, majd azt, hogy az előírás hatályba léptetése visszamenőlegesen történt-e, végül pedig azt, hogy a rendelkezés – akár a visszamenőleges hatálybaléptetés hiányában is – utólag, visszamenőlegesen megváltoztatja-e a múltban létrejött – esetleg már le is zárt – jogviszonyok megítélését.

Jelen esetben azonban egy speciális – azonban álláspontom szerint egyértelműen a fenti elvek alapján vizsgálendő – visszaható hatályú szabályozásról van szó. Az

Alaptörvény módosítással a passzív választójogra vonatkozó alapfogalom módosult, kiegészült, amely fogalmat azonban eredeti tartalmában más jogszabályok is használnak. Figyelemmel arra, hogy az Alaptörvény rendelkezései az Alaptörvény-ellenesség és így a visszaható hatály tilalmára vonatkozó követelményeknek való megfelelés szempontjából nem vizsgálhatók, az Alaptörvény-ellenesség csak a másik jogszabály, jelen esetben az Abtv. vonatkozásában értelmezhető. A Módosítással hatályba lépett rendelkezések a jogrendszer egésze tekintetében azonnali hatással vannak az országgyűlési képviselővé választhatóság jogára, vagyis a passzív választójogra. Ezzel tulajdonképpen előáll egy olyan helyzet, hogy egy új tartalommal kiegészített jogi fogalmat visszaható hatállyal a korábban kialakult életviszonyokra is alkalmazni kell

Amennyiben a norma a múltban keletkezett tartós jogviszonyokat kizárólag a jövőre nézve módosít és a beavatkozásnak alkotmányosként elfogadható indoka van, az adott esetben alkotmányos lehet. Álláspontom szerint azonban jelen esetben a passzív választójog fogalma az Alkotmánybírók státuszának körében mind a megbízatás betöltési feltételeit, mind a fennálló jogviszonyt egyértelműen hátrányosan érinti, mert egy olyan tényállapotot idéz elő, amely gyakorlatilag egyfelől egy új létesítést korlátozó másfelől egy új megszüntetési oknak tekinthető. E körben azonban alkotmányos indok - főként a már megválasztott alkotmánybírók esetén - nem azonosítható. A Módosítás pedig a passzív választójog fogalmi változásának alkalmazása tekintetében az alkotmánybírók megbízatásának megszűnése körében nem tartalmaz rendelkezést, így az formálisan úgy értelmezhető, hogy az érintettekre visszamenőlegesen kell azt alkalmazni.

A passzív választójog fogalmának korrekciója oly módon történt a Módosításban, hogy a jogalkotó nem rendezte annak hatását és viszonyát az érintett más jogszabályokhoz.

Szükséges azt is rögzíteni, hogy a Módosítás indokolása, illetve a parlamenti vitában az előterjesztő semmilyen módon nem utalt arra, hogy a jogalkotó célja lett volna a passzív választójog korlátozását az országgyűlési képviselők választásán túli egyéb élethelyzetekre, így az alkotmánybírói megbízatás feltételeire alkalmazni, kiterjeszteni. Mindemellett rendszertani körben az is kiemelendő, hogy a Módosítás ugyan tartalmaz az Alkotmánybíróságra vonatkozó egyértelmű módosításokat, azonban ezen

rendelkezéseket nem hozza összefüggésbe a kibővített passzív választójogi fogalom esetleges alkotmánybírókra történő alkalmazásával. Mindezek alapján egyértelmű, hogy a szabályozási szándék az alkotmánybírói megbízatásra és a megszűnési eseteinek bővítésére nem terjedt ki. Megítélésem szerint nem vitatható, hogy míg az Abtv. hatályos szövege a büntetőjogi jellegű jogkövetkezményekre tekintettel kodifikálta „az országgyűlési képviselők választásán választható” fordulatot, addig a Módosítás kifejezetten országos politikai szempontokra tekintettel került megalkotásra. A Módosítás indokolása az alábbiakat rögzíti a passzív választójog korlátozásával összefüggésben: „2. A megbízatás időbeli korlátozása hozzájárul ahhoz, hogy a politikai döntéshozatalban szélesebb körben jelenjenek meg új társadalmi tapasztalatok és szemléletmódok, így erősödjön a képviseleti rendszer demokratikus, plurális karaktere. Emellett a szabályozás alkalmas arra is, hogy mérsékelje a hosszú idő alatt kialakuló, megmerevedő politikai struktúrák fennmaradását, és hogy elősegítse a közéleti intézményrendszer és a demokratikus párbeszéd folyamatos megújulását. Mindezekre tekintettel az országgyűlési képviselői mandátum időtartamának korlátozása indokolt.” Az Alkotmánybíróság nem politikai döntéshozó, az alkotmánybírók sem részei a politikai döntéshozói rendszernek és biztosan nem országgyűlési képviselők. Ebből pedig csak arra a következtetésre lehet jutni, hogy az alkotmányozónak nem állt szándékában az alkotmánybírói mandátum ezen okból való megszüntetése, illetve a megbízatás feltételeinek változtatása. Ezt támasztja alá az is, hogy a Módosítás 39. pontjában szereplő átmeneti rendelkezés is kizárólag az aktuális mandátummal rendelkező országgyűlési képviselőkről rendelkezik. Mindezek alapján megállapítható, hogy a két szabályozás célja teljes mértékben eltér, következménye azonban mégis közös.

2. Az Alaptörvény XV. cikke tartalmazza az egyenlőség törvény előtti elvét és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az egyenlőség nem jelent abszolút egyformaságot, a jogalkotó tehet különbséget személyek vagy csoportok között, a különbségtétel azonban csak akkor alkotmányos, ha észszerű, objektív és alkotmányosan igazolható indoka van. Az egyenlőség tehát nem a különbségtétel teljes tilalmát jelenti, hanem az önkényes különbségtétel tilalmát. A konkrét esetben ennek megfelelően először azt szükséges vizsgálni, hogy az érintett személyek vagy csoportok azonos vagy összehasonlítható helyzetben vannak-e, ha

igen, akkor azt, hogy van-e alkotmányosan elfogadható cél, és a különbségtétel ésszerű kapcsolatban áll-e ezzel a céllal. Ha a különbségtételnek nincs objektív indoka, akkor az önkényes és sérti az Alaptörvény XV. cikkét.

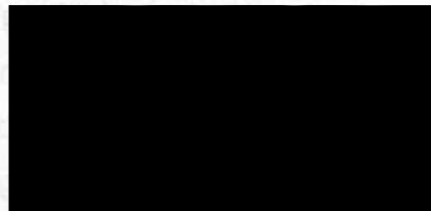
Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint: „[n]emcsak az azonos helyzetű személyek közötti különbségtétel, hanem a különböző helyzetű személyek azonos kezelése kapcsán is megállapítható a hátrányos megkülönböztetés megvalósulása. Az Alkotmánybíróság rögzítette: az állam joga – és egyben bizonyos körben kötelezettsége is –, hogy a jogalkotás során figyelembe vegye az emberek között ténylegesen meglévő különbségeket. Ez a megállapítás további alkotmányos követelményt is magában foglal. A jogalkotónak az eltérő élethelyzetek azon mozzanataira figyelemmel kell szabályoznia, amelyek figyelmen kívül hagyása az emberi méltósághoz való jogot sértő – tehát alaptörvény-ellenes – megkülönböztetésre vezetne. Hátrányos megkülönböztetést jelent az, ha az adott szabályozási koncepció alkotmányossági szempontból lényegesen eltérő helyzetben lévő csoportokra azonosan vonatkozik, vagyis e körülményt figyelmen kívül hagyja. Alaptörvény-ellenes, ha az ilyen hátrányokozásnak nem ismerhető fel a tárgyilagos mérlegelés szerint való ésszerű indoka {lásd: 1/2025. (II. 27.) AB határozat, Indokolás [68]}.

A Módosítás 39. pontjának rendelkezése szerint „Az Alaptörvény tizenhetedik módosításával megállapított XXIII. cikk (2) bekezdése nem érinti az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépésekor országgyűlési képviselői megbízatással rendelkező országgyűlési képviselők – az Alaptörvény tizenhetedik módosításának hatálybalépésekor fennálló – országgyűlési képviselői megbízatását.” Ez az átmeneti szabály rendezi a passzív választójog tartalmának változásával érintett, de folyamatban lévő országgyűlési mandátummal rendelkező képviselők helyzetét, azonban ilyen átmeneti szabály az alkotmánybírók tekintetében nincs. Az a tény, hogy a Módosítás az új passzív választójogi korlátozás hatálybaléptetése kapcsán indokolás nélkül, illetve objektív ok hiányában nem tesz különbséget a 12 éves, illetve háromszori megválasztásból eredő mandátumkorlátozással érintett személyi körbe tartozó állampolgárok között aszerint, hogy országgyűlési képviselői mandátumuk, vagy éppen alkotmánybírói mandátumuk van folyamatban, nemcsak a korábban részletezett elveket, hanem a diszkrimináció tilalmát is sérti, alkotmányosan

nem megengedett különbségtételt alkalmaz. A Módosítás e tekintetben nem tartalmaz indokolást, így minden körülmény vizsgálata alapján a hátrányos megkülönböztetés ténye igazolható.

Budapest, 2026. július 20.

Tisztelettel,

Mellékletek (az érintettséget alátámasztó dokumentumok):

- alkotmánybíróvá választásról szóló 28/2025. (V. 20.) OGY határozat
- 12 évet elérő (meghaladó) országgyűlési képviselői megbízatás igazolása
- adatkezelési nyilatkozat